



Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ



TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

02. 09. 2024. – 06. 09. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE



Sarajevo, 09. 09. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

02. 09. 2024. – 06. 09. 2024.

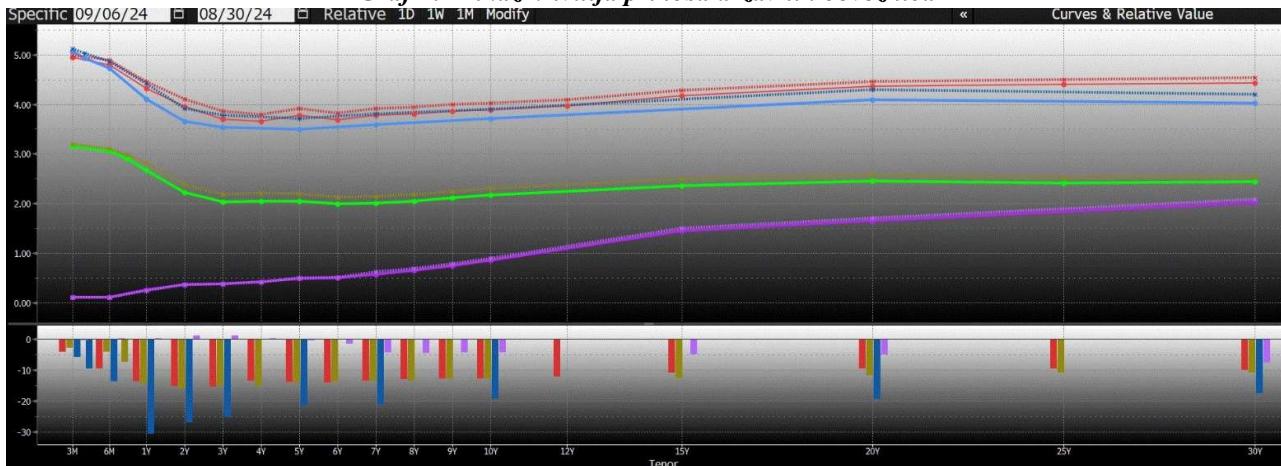
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan									
	30.8.24	-	6.9.24	30.8.24	-	6.9.24	30.8.24	-	6.9.24							
2 godine	2,39	-	2,23	↘	3,92	-	3,65	↘	4,11	-	3,95	↘	0,37	-	0,38	↗
5 godina	2,19	-	2,05	↘	3,70	-	3,49	↘	3,91	-	3,77	↘	0,51	-	0,50	↘
10 godina	2,30	-	2,17	↘	3,90	-	3,71	↘	4,02	-	3,89	↘	0,90	-	0,85	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	30.8.24	-	6.9.24	
3 mjeseca	3,263	-	3,178	↘
6 mjeseci	3,098	-	3,056	↘
1 godina	2,825	-	2,678	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica



Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 06. 09. 2024. godine (pune linije) i 30. 08. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su zabilježili pad duž cijele krive, dok je smanjenje bilo više izraženo na prednjem dijelu krive. Do pada prinosa je došlo uoči približavanja datuma održavanja sjednice ECB (12. rujan), gdje se uveliko očekuje da će kamatne stope biti smanjene za 25 baznih bodova. Pored toga, povećana očekivanja da bi Fed mogao agresivnije pristupiti promjeni monetarne politike, također su se odrazila na pad prinosa obveznica. U odnosu na prethodni tjedan prinosi njemačkih obveznica su zabilježili pad između 13 i 16 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica između 14 i 16 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 8 i 19 baznih bodova. Početkom prošlog tjedna Reuters je objavio, bez navođenja izvora, da su članovi UV ECB sve podjeljeniji po pitanju izgleda ekonomskog rasta, što bi moglo utjecati na debate o smanjenju kamatnih stopa u narednim mjesecima. Dok dio članova strahuje od recesije, drugi su fokusirani na dugotrajne inflatorne pritiske. Prema rezultatima istraživanja analitičara, ECB vjerojatno neće ubrzati smanjenje kamatnih stopa kao odgovor na slabljenje ekonomije. Sudionici ovog istraživanja očekuju da će, nakon veoma vjerojatnog smanjenja kamatnih stopa za 25 baznih bodova na rujanskoj sjednici, tromjesečna smanjenja u istom obimu biti nastavljena do rujna naredne godine, sve dok kamatna stopa na depozite banaka ne dostigne razinu od 2,5%, te da će ista ostati na toj razini tijekom cijele 2026. godine.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Predsjednik Deutsche Bundesbank Nagel je izjavio da se neće unaprijed obvezivati da će na narednoj sjednici ECB glasati za smanjenje kamatnih stopa. Po pitanju Deutsche Bundesbank Nagel je izjavio da strahuje da bi operativni gubitci u ovoj godini mogli biti slični onim iz prethodne godine. Ifo institut je smanjio prognoze ekonomskog rasta Njemačke na 0% za ovu godinu, navodeći kao razlog strukturalnu krizu i slabu potrošnju usprkos usporenu inflaciji. Očekuju i da će ECB smanjiti kamatne stope na depozite banaka (Deposit Facility) za 25 baznih bodova u rujnu i u prosincu, kako inflacija pada i dolazi do usporavanja rasta plaća, iako ekonomski rast ostaje spor.

Odlazeći ministar financija Francuske Le Maire je upozorio na pogoršanje javnih financija zemlje i mogućnost povećanja proračunskog deficit-a. Navedenu situaciju Le Maire je pripisao manjim prihodima od poreza u odnosu na očekivanja, kao i nedavno otkrivenoj dodatnoj potrošnji na lokalnim i regionalnim razinama. Ažurirane prognoze Ministarstva financija ukazuju na to da bi kao rezultat toga javni deficit mogao narasti na najmanje 5,6% BDP-a ove godine. U međuvremenu, predsjednik Macron je imenovao bivšeg pregovarača EU za Brexit Michela Barniera za novog premijera zemlje, kojeg čeka nekoliko izazova, uključujući pripremu proračuna za 2025. godinu i upravljanje podijeljenim parlamentom.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomska indikatora	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje	
1.	BDP – EZ (Q/Q) final.	II. tromjesečje	0,3%	0,2%	0,3%
2.	BDP – Italija (Q/Q) final.	II. tromjesečje	0,2%	0,2%	0,3%
3.	BDP – Irska (Q/Q) final.	II. tromjesečje	1,2%	-1,0%	0,6%
4.	BDP – Grčka (Q/Q)	II. tromjesečje	-	1,1%	0,8%
5.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	KOL	51,2	51,0	50,2
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	KOL	45,6	45,8	45,8
7.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	KOL	53,3	52,9	51,9
8.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	SRP	20,9	16,8	20,4
9.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	SRP	-	-5,88	-5,98
10.	Bilanca proračuna – Francuska (u milijardama EUR) G/G	SRP	-	-156,9	-103,5
11.	Bilanca tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	SRP	-	-1,2	-2,5
12.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SRP	-2,5%	-2,1%	-3,3%
13.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	SRP	-	-1,6%	-3,5%
14.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	SRP	-1,9%	3,7%	-11,2%
15.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	SRP	-3,5%	-5,3%	-3,7%
16.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	SRP	-0,9%	-2,2%	-1,7%
17.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	SRP	-	-3,0%	-2,0%
18.	Maloprodaja – EZ (G/G)	SRP	0,2%	-0,1%	-0,4%
19.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	SVIB	-0,7%	-1,1%	3,9%
20.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	SRP	-	2,6%	-0,8%
21.	Maloprodaja – Italija (G/G)	SRP	-	1,0%	-1,1%
22.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	KOL	-	21,9	-10,8
23.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) final.	II. tromjesečje	0,2%	0,2%	0,3%
24.	Stopa nezaposlenosti – Irska	KOL	-	4,3%	4,7%
25.	Stopa nezaposlenosti – Grčka (Q/Q)	II. tromjesečje	-	9,8%	12,1%

SAD

U fokusu tržišnih sudionika proteklog tjedna je bilo objavljivanje podataka sa tržišta rada (podatak o promjenama broja zaposlenih po sektorima lošiji od očekivanja), što je utjecalo na smanjenje prinosa američkih državnih obveznica duž cijele krive na tjednoj razini. Proteklog tjedna je objavljeno Fedovo izvješće o stanju u gospodarstvu SAD, poznatiji kao "Beige Book", u kojem se navodi da je ekonomska aktivnost bila stabilna ili u padu u većini regija u SAD posljednjih tjedana. Prema navedenom izvješću nivo zaposlenosti je generalno bio stabilan ili u blagom porastu, dok su cijene i plaće bilježile skroman rast tijekom razdoblja istraživanja.

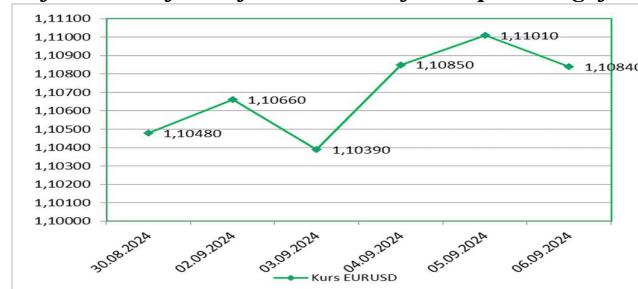
Predsjednik Feda iz Atlante Bostic je izjavio da su mandati Feda po pitanju stabilnosti cijena i pune zaposlenosti u ravnoteži, ali je naglasio da "nije baš spreman" da proglaši pobjedu nad inflacijom. Predsjednica Feda iz San Francisca Daly je istakla da Fed mora smanjiti kamatne stope kako bi se održalo zdravo tržište rada, te da od ekonomskih podataka ovisi koliko će to smanjenje iznositi. Predsjednik Feda iz Čikaga Goolsbee je izjavio kako dugoročni trend podataka o tržištu rada i inflaciji opravdava mogućnost da Fed uskoro ublaži monetarnu politiku, a zatim i nastavi postupno u istom smjeru tijekom sljedeće godine. Predsjednik Feda iz Njujorka Williams je izjavio da je sada prikladno da središnja banka smanji kamatne stope, s obzirom na napredak u usporavanju inflacije i zahlađenje na tržištu rada. Williams je istakao da je došlo do "značajnog napretka" ka dvostrukim ciljevima Feda, održavanju stabilnosti cijena i maksimalne zaposlenosti, te da su rizici za postizanje i jednog i drugog prešli u ravnotežu.

U petak su objavljeni mješoviti podaci sa tržišta rada, koji su pokazali manji broj zaposlenih po sektorima, ali i pad inflacije. Ministrica finacija Yellen je izjavila da "nema crvenih svjetala" za finansijski sustav kako ekonomija SAD bilježili postupno usporenje. Fed sada treba odlučiti da li će smanjenje kamatnih stopa od 25 baznih bodova biti dovoljno.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks uslužnog sektora F	KOL	55,1	55,7
2.	ISM indeks uslužnog sektora	KOL	51,4	51,5
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	30. KOL	-	1,6% 0,5%
4.	Trgovinska bilanca (u mlrd USD)	SRP	-79,0	-78,8 -73,0
5.	Fabričke porudžbine	SRP	4,9%	5,0% -3,3%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	31. KOL	230.000	227.000 232.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	24. KOL	1.867.000	1.838.000 1.860.000
8.	ADP indeks promjene broja zaposlenih	KOL	145.000	99.000 111.000
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	KOL	48,0	47,9 49,6
10.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	SRP	0,1%	-0,3% 0,0%
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	KOL	47,5	47,2 46,8
12.	Stopa nezaposlenosti	KOL	4,2%	4,2% 4,3%
13.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	KOL	165.000	142.000 89.000
14.	Promjena zaposlenih privatni sektor	KOL	140.000	118.000 74.000
15.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	KOL	-2.000	-24.000 6.000

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna



USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1048 na razinu od 1,1084.

VELIKA BRITANIJA

Rast prerađivačkog sektora u Velikoj Britaniji je u značajnoj mjeri zasnovan na proizvodnji, pri čemu je sektor investicionih dobara bio najbolji, što ukazuje na jačanje poslovnog povjerenja u ekonomiju. Ekonomija Velike Britanije je ove godine jača nego što se očekivalo, usprkos padu poslovanja u inozemstvu zbog slabosti u Europi i Kini, visokih troškova dostave i globalne neizvjesnosti. Ako poslodavci nastave povećavati plaće, to može utjecati na zvanične podatke i zahtijevati oprezan pristup BoE kada je u pitanju smanjenje kamatnih stopa.

Potražnja za novoemitiranim britanskim obveznicama premašila je 100 milijardi GBP (131 milijarda USD). Cijene britanskih obveznica su nedavno povećane jer tržišta očekuju dalje smanjenje kamatnih stopa BoE. Ministrica financija Reeves je upozorila na ozbiljne posljedice ako se ne riješi pitanje javnih financija. Nakon što su objavljeni podaci koji pokazuju najbrži rast sektora usluga od travnja, uslijedio je pad prinosa. Pozitivan ekonomski zamah je potaknut i slabijim podatcima o zaposlenosti u SAD i ukazuje na poboljšanje ekonomskih uvjeta i smanjivanje cjenovnih pritisaka. Poboljšanje je uslijedilo nakon pobjede laburističke stranke na izborima u srpnju, koja je poboljšala poslovno raspoloženje. Banke u Velikoj Britaniji se pripremaju za mogući rast poreza u predstojećem proračunu, uz zabrinutost da bi veći porezi mogli biti nametnuti na bankarske profite kako bi se rješavali problemi javnih financija.

Najvišem rastu gradnje kuća od 2022. godine suprotstavljeno je pogoršanje stanja u građevinarstvu, koje je nastalo uslijed neizvjesnosti u infrastrukturnim projektima pred objavljivanje predstojećeg proračuna. Ipak, sektor građevinarstva je i dalje u boljem stanju nego u prvom dijelu ove godine, zahvaljujući smanjenju kamatnih stopa koje je sprovela BoE i planu laburističke vlade da izgradi 1,5 milijuna novih kuća. Cijene kuća u Velikoj Britaniji zabilježile su najznačajniji godišnji rast od kraja 2022. godine.

Prema izvješću Capital Markets Industry Taskforce, Velikoj Britaniji je potrebno dodatnih 1,3 bilijuna USD u investicijama tijekom sljedeće decenije kako bi dospila svoje ciljeve za ekonomski rast. Novi premijer Starmer teži ostvarivanju godišnje stope rasta od 2,5%, što zahtijeva značajne investicije u energetski sektor, sektor nekretnina i rizični kapital.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	KOL	52,5	52,5
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	KOL	53,3	53,7
3.	PMI indeks kompozitni F	KOL	53,4	53,8
4.	PMI indeks građevinskog sektora	KOL	54,5	53,6
5.	Promjena zvaničnih rezervi (u mlrd USD)	KOL	-	3,62
				1,08

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,84149 na razinu od 0,84418. GBP je blago aprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3127 na razinu od 1,3129.

JAPAN

Prethodnog tjedna je pozornost bila usmjerena na podatke o zaposlenosti u SAD, koji utječu na očekivanja tržišta u vezi sa tempom smanjivanja kamatnih stopa Feda. Nikkei je prošlog tjedna izgubio 5,15% vrijednosti, najviše od druge polovine srpnja. Rast kapitalne potrošnje je ključan za ekonomski rast, a Japan se oslanja na poslovne investicije u uvjetima neizvjesnosti u ekonomijama SAD i Kine. Prodaje korporativnog duga su prošlog mjeseca pale za 21% na 1 bilijun JPY (6,8 milijardi USD) sa rekordnih 1,27 bilijuna JPY, koliko su iznosile u kolovozu 2023. godine.

Guverner Ueda je na vladinom panelu ponovio da BoJ zadržava stav da će povećavati kamatne stope ukoliko stanje u ekonomiji i cijene budu sukladni očekivanjima. Istraživanje BoJ ukazuje na to da tržište obveznica u Japanu pokazuje znakove poboljšanja, iako i dalje nije funkcionalno zbog toga što su duže od decenije bile na snazi radikalne monetarne olakšice. Glavni tajnik kabineta i kandidat u trci za vođu vladajuće stranke Hayashi smatra da treba povećati javnu potrošnju, ukoliko je to neophodno da bi se potakla ekonomija. Watanabe smatra da bi središnja banka trebalo jasnije da pošalje poruku o svojoj riješenosti da poveća kamatne stope, kako bi se osiguralo da na tržištu ne nastane panika. Prema njegovim prognozama, moguća su još dva povećanja kamatnih stopa ove godine.

Zahtjevi u japanskom proračunu za narednu godinu povećani su na rekordnih 800 milijardi USD, što je potaknuto povećavanjem troškova servisiranja duga i povećanim troškovima za čuvanje djece i mjerama ublažavanja rasta cijena. Uslužni sektor Japana nastavio je da raste u kolovozu, potaknut oporavkom izvoznih prodaja, za razliku od prerađivačkog sektora, koji slabi zbog lošije globalne potražnje.

Bivši ministar za okoliš Koizumi, koji je vodeći kandidat u utrci za premijera, želi da organizira izvanredne izbore i nastavi sa trenutačnom politikom, uključujući novi paket mjera stimulacije za podršku domaćinstvima. Raste zabrinutost u vezi s tim da će SAD možda blokirati ponudu tvrtke Nippon Steel, najvećeg proizvođača čelika u Japanu, da preuzme tvrtku U.S. Steel za 15 milijardi USD, i to zbog nacionalne sigurnosti. Ovo bi moglo uzdrmati veze SAD i Japana.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Kapitalna potrošnja (G/G)	II. tromjesečje	10,0%	7,4%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	KOL	49,5	49,8
3.	PMI indeks uslužnog sektora F	KOL	54,0	53,7
4.	PMI kompozitni indeks F	KOL	53,0	52,9
5.	Monetarna baza (G/G)	KOL	-	0,6%
6.	Zarade radnika (G/G)	SRP	2,9%	3,6%
7.	Realne zarade (G/G)	SRP	-0,6%	0,4%
8.	Potrošnja kućanstava (G/G)	SRP	1,2%	0,1%
9.	Vodeći indeks P	SRP	109,4	109,5
10.	Koincidirajući indeks P	SRP	116,2	117,1
				114,1

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 161,49 na razinu od 157,77. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 146,17 na razinu od 142,30.

NAFTA I ZLATO

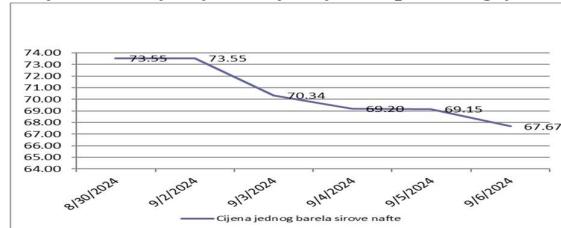
Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 73,55 USD (66,57 EUR).

Tržište nafte je bilo zatvoreno u ponedjeljak zbog blagdana u SAD. Od utorka, cijena nafte je bilježila svakodnevni pad, a na kraju trgovanja je zabilježila dnevni pad od preko 4%. Nakon što su glavne luke u Libiji prestale izvoziti naftu, a proizvodnja smanjena u cijeloj zemlji zbog zastoja uzrokovanih kontrolom središnje banke i prihoda od nafte, pojavile su se naznake sporazuma o rješavanju spora koji je zaustavio libijsku proizvodnju i izvoz. Guverner Centralne banke Libije Al-Kabir je istakao da je rješenje spora neizbjegljivo, te da bi time bilo omogućeno da više od pola milijuna barela nafte dnevno ponovno uđe na globalna tržišta.

Dodatni pad cijene nafte ispod razine od 70 USD je uslijedio u srijedu nakon što su objavljeni slabi podaci sa tržišta rada u SAD. Iako se očekivalo da OPEC+ poveća dnevne zalihe za 180.000 barela u narednim tjednima, pojavila se vijest da se ova organizacija približava sporazumu o odlaganju povećanja ponude planiranog za listopad. Ekonomski analitičari smatraju da bi se cijena nafte mogla vratiti na razinu blizu 80 USD, ako ova organizacija uvjeri špekulantе da će sadašnja smanjenja proizvodnje biti produžena. Blagi pad cijene je nastavljen i u četvrtak, dok je dodatno smanjenje cijene od preko 2% na dnevnoj razini zabilježeno u petak. Istog dana su objavljeni slabiji od očekivanih podaci o broju zaposlenih po sektorima u SAD. Izražen pad cijene nafte tijekom prošlog tjedna utjecao je na smanjenje cijene jednog barela na najnižu razinu od lipnja 2023. godine. Čimbenici koji su utjecali na to uključuju ekonomsku zabrinutost za ekonomiju Kine i SAD i signale mogućeg rješenja problema izvoza nafte iz Libije, usprkos odluci OPEC+ da odgodi planirano povećanje proizvodnje.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 67,67 USD (61,05 EUR), što je najniža razina u posljednjih skoro devet mjeseci i predstavlja smanjenje od 7,99% na tjednoj razini.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna



Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne unce zlata je iznosila 2.503,39 USD (2.265,92 EUR).

Iako je bilježila volatilna dnevna kretanja, cijena zlata nije zabilježila veće promjene promatrano na tjednoj razini. U ponedjeljak i utorak cijena je bilježila pad, a tržišni sudionici su bili u isčekivanju objavljinjanja podatka sa tržišta rada u SAD i informacija o potencijalnom smanjenju kamatnih stopa Feda.

Goldman Sachs je priopćio da zlato ostaje preferirana aktiva za zaštitu od geopolitičkih i finansijskih rizika, dok rastu cijene ovog plemenitog metala dodatno doprinose očekivano smanjenje referentne kamatne stope Feda, kao i tekuće kupovine od strane središnjih banaka zemalja u razvitu. Također, World Gold Council je priopćio da je potražnja središnjih banaka za zlatom značajno porasla u srpnju, sa neto otkupom više nego udvostrućenim na 37 tona. Usprkos rastu cijene zlata na rekordno visoke razine, potražnja središnjih banaka je ostala pozitivna. Ovi čimbenici su utjecali na to da od početka godine cijena zlata bude povećana za preko 20%.

Daljnji pad cijene zlata je nastavljen tijekom trgovanja u srijedu, ali je do kraja trgovanja došlo do korekcije naviše nakon objavljenog podatka o manjem broju otvorenih radnih mjesta u SAD u srpnju. Cijena je ponovno povećana u četvrtak potaknuta slabijim USD i nižim prinosima američkih državnih obveznica. U petak je cijena ponovno korigirana i smanjena je na razinu blago ispod 2.500 USD. Na cijenu zlata su utjecala i različita očekivanja analitičara po pitanju mogućnosti da Fed na rujanskoj sjednici smanji kamatne stopa za 25 ili 50 baznih bodova.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne unce zlata je iznosila 2.497,41 USD (2.253,17 EUR), što predstavlja blago smanjenje od 0,24% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

